

Examen VWO
2009

tijdvak 2
dinsdag 23 juni
13.30 - 16.30 uur

Nederlands

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 19 vragen en een samenvattingsopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 De vloek van het feminisme

1p 1 Welk vraagstuk vormt de aanleiding voor het schrijven van dit artikel?

De tekst kan door middel van onderstaande kopjes in achtereenvolgens vijf delen worden onderverdeeld:

- 1 Dreigend gevaar
- 2 Het feministische geloof
- 3 Keerzijde van het feministische geloof
- 4 De werkelijkheid achter het feministische geloof
- 5 Einde aan het feministische geloof

1p 2 Bij welke alinea begint deel 2, 'Het feministische geloof'?

1p 3 Bij welke alinea begint deel 3, 'Keerzijde van het feministische geloof'?

1p 4 Bij welke alinea begint deel 4, 'De werkelijkheid achter het feministische geloof'?

1p 5 Bij welke alinea begint deel 5, 'Einde aan het feministische geloof'?

In alinea 3 wordt beweerd dat de vrouw net als de man carrière moet kunnen maken. In dezelfde alinea worden de argumenten gegeven die aan deze opvatting ten grondslag liggen.

1p 6 Van welk type argumentatie is hier sprake?

Van een argumentatie op basis van

- A oorzaak – gevolg
- B overeenkomst – vergelijking
- C voorbeelden
- D voor- en nadelen

In alinea 4 van de tekst wordt beweerd dat er niet kritisch wordt nagedacht over het feminisme.

2p 7 Citeer nog twee afzonderlijke woorden of woordgroepen uit het tekstgedeelte van alinea 5 tot en met 10 waaruit blijkt dat de auteur meent dat er niet kritisch wordt nagedacht over het feminisme.

1p 8 Wat is de functie van alinea 5 ten opzichte van alinea 4?

Alinea 5 vormt ten opzichte van alinea 4 een

- A bewijs.
- B gevolg.
- C toepassing.
- D voorbeeld.

1p 9 Wat is de functie van alinea 11 ten opzichte van de alinea's 6 tot en met 10?

Alinea 11 vormt ten opzichte van alinea's 6 tot en met 10 een

- A afweging.
- B gevolg.
- C relativering.
- D weerlegging.

In regel 125 wordt gesproken over de feministische doctrine.

3p **10** Wat houdt deze feministische doctrine in? Gebruik maximaal 30 woorden.

De auteur wil dat we het feministische geloof achter ons laten en terugkeren naar de traditionele rolverdeling tussen man en vrouw (alinea 16).

2p **11** Leg uit dat deze terugkeer evenzeer de kenmerken vertoont van 'een echt geloof' zoals dat in alinea 4 wordt getypeerd.

2p **12** Noem twee argumenten, één uit alinea 12 en één uit alinea 15, waarom vrouwen beter thuis kunnen blijven om hun kinderen op te voeden. Geef daarbij ook aan om welk type argument het gaat. Kies uit de volgende mogelijkheden: argument op basis van feiten, gevolgen, gezag, nut, vergelijking, vooropgezette mening, voorwaarde.

3p **13** Noem drie argumenten waarmee de schrijver zijn opvatting over de rol van de vrouw bij de opvoeding ondersteunt.

De auteur houdt het feminisme verantwoordelijk voor enkele door hem ongewenste maatschappelijke verschijnselen.

3p **14** Noem er daarvan drie.

1p **15** Welke van onderstaande uitspraken geeft het beste het tekstdoel van de tekst 'De vloek van het feminisme' weer?

A De auteur wil de lezer ervan overtuigen dat de Europese cultuur bewaard kan blijven als we weer terugkeren naar de traditionele rolverdeling.

B De auteur wil de lezer ervan overtuigen dat het feminisme een vloek is, omdat vrouwen nu eenmaal geboren opvoeders en verzorgers zijn.

C De auteur wil de lezer laten nadenken over de rol die het feminisme gespeeld heeft bij het ontstaan van het lage geboortecijfer in Europa.

D De auteur wil de lezer laten nadenken over de visie van het feminisme op carrières voor vrouwen en de weerslag daarvan op het grootbrengen van kinderen.

1p **16** Welk structuurmodel bepaalt de structuur van de gehele tekst?

A bewering-en-argumentenstructuur

B probleem-en-oplossingstructuur

C verschijnsel-en-besprekingstructuur

D verschijnsel-en-verklaringstructuur

E voordelen-en-nadelenstructuur

F vroeger-en-nu-structuur

Goede kinderopvang is een investering in de toekomst

(1) We zijn het er tegenwoordig wel over eens dat vrouwen dezelfde kansen op de arbeidsmarkt moeten krijgen als mannen. Er is echter een klein verschil tussen de beide geslachten: de vrouw baart de kinderen. Toen de gezinnen nog groot waren en er geen wasmachines, stofzuigers en kant- en klaarmaaltijden bestonden, was een zekere arbeidsspecialisatie tussen man en vrouw, waarbij de man het geld binnenbracht door een baan buitenshuis en de vrouw het huishouden regelde, economisch uiterst effectief.

(2) Tegenwoordig is het huishoudelijk werk geen levensvervullende taak meer. Daar de hele dag mee bezig zijn schenkt de gemiddelde burger maar weinig bevrediging. De jonge moeder met baby's of peuters vormt misschien een uitzondering, maar wanneer de kinderen naar de middelbare school gaan en hun eigen levenspad kiezen - deze moeders zijn dan inmiddels tussen de dertig en veertig -, is het te laat voor ze om nog volledig hun talenten te ontplooiën op de arbeidsmarkt.

(3) De teleurstelling die dit met zich meebrengt, veroorzaakt veel psychische schade. De onderwijsparticipatie van meisjes is net zo groot als die van jongens en hun schoolresultaten zijn vaak beter. Het gaat bij deze meisjes dus om potentieel hoogwaardige arbeidskrachten, die, door op jonge leeftijd kinderen te krijgen, aan de kant blijven staan of die in parttimebanen onder hun niveau terechtkomen. Er zijn voldoende redenen om aan deze onrechtvaardige toestand een einde te maken.

(4) Naast het rechtvaardigheidsargument is er echter ook een economisch argument. We hebben alle arbeidskrachten hard nodig in onze vergrijzende maatschappij. Als vrouwen de gelegenheid krijgen dezelfde carrière als mannen te volgen, dan betekent dit voor ons arbeidspotentieel een aanzienlijke uitbreiding. Niet alleen numeriek maar ook in kwaliteit.

(5) We hebben nu eindelijk een politiek instrument in handen waarmee deze wenselijke ontwikkeling kan worden gefaciliteerd: de gesubsidieerde of gratis kinderopvang. Het zou doodzonde zijn om deze ontwikkeling nu te gaan frustreren omdat het wat meer zou gaan kosten dan van tevoren was geraamd.

(6) Er is nog een ander belangrijk aspect. Nu gezinnen klein zijn geworden, en de straten zich niet meer lenen voor buiten spelen, moeten kinderen op jonge leeftijd op een andere manier leren met leeftijdgenoten om te gaan en te wennen aan de eisen die het lidmaatschap van sociale verbanden nu eenmaal stelt. Het verblijf in de kinderopvang is een probaat substituut voor alle sociale leersituaties, die in de moderne maatschappij dreigen te verdwijnen en die niet kunnen worden vervangen door uren voor de televisie of achter de spelcomputer. Het gaat hier niet om de bewaarschool van vroeger, maar om kinderopvang die een onmisbaar educatie-instrument is onder de directe verantwoordelijkheid van de minister van onderwijs.

Het tekstfragment is een deel van een artikel van prof. dr. B.M.S. van Praag dat verscheen in *NRC Handelsblad* in mei 2008.

Uit de teksten blijkt dat Kinneging en Van Praag ieder een andere oplossing voor ogen hebben voor het vergrijzingsprobleem.

2p **17** Leg uit om welke verschillende oplossingen het gaat.

Uit de teksten blijkt dat Kinneging en Van Praag een verschillende opvatting hebben over kinderopvang.

2p **18** Welk standpunt neemt Kinneging in ten opzichte van kinderopvang en welk standpunt neemt Van Praag in ten opzichte van kinderopvang?

1p **19** Citeer de zin uit tekst 1 'De vloek van het feminisme' waarin Kinneging zijn standpunt ten opzichte van kinderopvang nuanceert.

Tekst 2 De overbodigheid van artikel 6

20p **20** Maak een samenvatting in correct Nederlands van maximaal **220** woorden van de tekst 'De overbodigheid van artikel 6'. Zorg ervoor dat deze samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent. Uit je samenvatting moet duidelijk worden:

- wat de problematiek is rond artikel 6 van de Grondwet, en voor welk dilemma de overheid zich daardoor geplaatst ziet;
- welke oplossingen de overheid zou kunnen kiezen of al gekozen heeft voor dit dilemma, maar welke bezwaren er aan die oplossingen kleven;
- welke conclusie de overheid aan deze bezwaren zou moeten verbinden en wat daarvan uiteindelijk de consequenties zouden zijn.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.